

Funnið stevið – og brýtur upp um armar

Oddagrein

LANDSFUNDUR Javnaðarflokksins visti, at flokkunn er við at finna stevið aftur, og at flokkunn partvist er komin yvir skelkin, hann fekk á valinum í juli mánað í 1994, tá hann misti helvtina av atkvøðunum og helvtina av tinglimunum.

TA hetta er sagt, skal kortini leggiast afturat, at orðaskiftið á landsfundinum visti, at nógv eru ókmylið um tær avleiðingar, sum buskaparkeppan og spánnigar hava havt fyri føroyska vælferðarsamfelagið og Javnaðarflokkinn.

MEN landsfundurin prógvaði, at flokkunn á øllum økjum er tilvitandi um støðuna hjá føroyska samfelagnum, føroyska vælferðarsamfelagnum Føroysku vinnuni og tí fólk, sum her býr

GRUNDAÐ á hesa tilvitán, og støðu flokksins í tí solidansku samfelagshugsjónini fer flokkunn at gera sitt itarsta fyri framur og góðum livikorum hjá øllum føroyingum í øllum økjum í landinum.

TAD samhaldsfasta vælferðarsamfelagið verður ikki styrkt uttan føroyska samfelagið fær eina stóru úrtøku, og tí má vinnan mennast. Tád ven seg høvuðsvinnan og onnur vinna, sum má byggjast út við stuði, ráðgeving og samskipan.

HETTA eru fygur orð, men fyrn at koma víðan, er neyðugt at ásanna, hvat er galið, og tád gjordi landsfundurin við lit. Ikki minst var fiskivinnupolitikurinn í Fiskavirkning fyrn skotum, og sanniliga eisini politikur landsstýrisins á øðrum økjum

TAD er gingið hart á Javnaðarflokkinn seinastu ámi, men hann er kortini ikki fann undir kav. Á landsfundinum kom greitt til sjóndar, at javnaðarfólk aftur – av álvara – vilja fara at stríðast fyri javnaðarhugsjónini, og at sannføra fólk um, at javnaðarpolitikur er fann rættasti, tá hugsað verður um vælferð og livsdygd hjá fjóðrin.

MEN tád verður ikki gjort, uttan at flokksleiðslan – og ikki minst nývaldi fornaðunn – ásanna, at tád ber ikki til aftur at styrkja Javnaðarflokkinn uttan ein vælverkandi felagsskap, har samvinna og samskipti millum vanligu limin og tey álitsvaldu verður vírd og er dagligur partur av politiska arbeiðnum

LANDSFUNDURIN gav Jóanesi Eidesgaard álit. Hann hevur vist hegni sum álitsskapandi politikan í eina sváran tíð, har herðaklappini eru fá. Hann hevur vist dirvi, virkisfyrni, víðskyni, hóast javnaðarpolitikurinn onkuntíð hevur verið kámur tí figgarligu møguleikarnir hava verið fáir kargir og bart út drepani. Men nú er ikki – vónandi – bara komið á botn, men eisini fandi at ganga framá buskaparliga.

VIÐ hesi barlast, sum krepputíðin hevur givið okkum, skuldu allir møguleikar verið fyrn at skapa nýggjar politiskar ætlanir um føroyska samfelagið.

TAD skal sjálvandi vera ein politikur, sum byggir á samhaldsfastu hugsjónina, so oíll fáa somu møguleikar at royna seg. Og ein politikur, sum miðar imóti at gera Føroyar minni heftar av aðan tjóð.

Eyðnu við politiska arbeiðnum!

Sosialurin

Sjónarmið

Nú stjála teir oljuna

3. leikur í ráðagerðini

Tád sær ikki mætari út, enn at ætlanir nu eru um at sáttmálalinda Føroyar til at geva danska storkapitalinum háls- og hondsrætt yvir føroysku oljuna.

Oljan liggur tryggast har sum hon er

Fyrn føroyingar sjálvar er onki skil í at hugsa um at bora eftir olju, í hesum tíðum, tá olju prisurin er í botni. Prisurin er minni enn helvtina av tí hægsta, hann hevur verið. Gómlu oljulondini plagdu at fáa millum ein trúðing og ein fjórðing av olju prisinum beint í sín landskassa – onkuntíð ennta helvtina. Oljan í Norðsjónum liggur verið fyrn at fáa upp, so har er oftast ein áttandipartur fann til landið. Men okkara olja liggur heilt óðrvisi djupt, og hartil er olju prisurin í botni, og oftasi fallandi. Vit kunnu meta okkara part eftir teimum seinastu bretsku oljuáttmálinum í Hetlandrennum, og eftir teimum at døma, kann føroyski landskassin vænta sær umleið ein hundradpart av olju prisinum!

Hetta er serliga skilaleyst, tá vit við mestsum fullari vissu kunnu siga, at olju prisurin einatíð er ikki so langt frammi í framtíðini ma hækka aftur, og tád í storm. Tí oljugoymslanar á jórðini eru avmarkaðar. Tær metingar, sum serfróðingarnir eru samdir um, visa at oljutrot verður, tá nakar er liðið av næstu öld. Sum lætt flýtandi orkukelda og sum rævni hjá kemiska idnaðinum er oljan ein einastandandi rávora. Tád verður ein beiskur biti hjá teimum føroyingum, sum í dag eru bren, einatíð at sigga ein risabogan olju pris, og samstundis vita, at hiti góðtrúgvna ættarliðið frá 1980. arunum seldi føroysku oljuna fyrn smápenngar, sum foru til at gjalda skuld fyrn.

Bara utlendið geru áttandi

Teir einastu, sum gera kvetti, um føroyingar seta gongd á oljuboringar í næstum, eru danski og bretski oljudnaðurin, sum fáa arbeiðið at gera

Oljudnaðurin tekur sín part burtras olju prisinum fyrst – síðan fær føroyski landskassin smápenngarnar, sum loypa av. Serstakliga hevði tád komið dønnum og bretum væl við, at kunna hava sína oljuborn og reinsuiterð gangandi í og avskrivnaði við føroyskari olju, hesa tíðina olju prisurin er í botni, fyrn síðan at hava sína egnu olju tilgjóðar til betri tíðir.

Her er vert at leggja til merkis eina av teimum seinastu ársfrágreiðingunum frá dansku olju leitningi. Har verður sagt, at danir meta allar bestu líkindi at vera at finna meiri olju í danska partinum av Norðsjónum, men teir hava onga nýggja oljukeldu funnið, *ti teir hava gjørt so lítið við at leita!* Men teir eru eggjukir eftir at fáa føroyingar í gongd!

Tád mátti verið betri skil í, at føroyingar goyma sína olju, í hvussu so er tíl nakar eftir at danski storkapitalurin aftur er fann at leita eftir sínan egnu olju. Kanska oljan verður okkara besti dýrgripur, um: eitt íræls Føroya lægting einatíð ger av at loysa føroysku kronuna frá hini dansku.

Setið kanska á í Hetlandrennum

Tád man vera farið at klárna fyrn føroyskum kommunupolitikarum, at tád nyttar teimum lítið at bjóða utlendska oljudnaðinum føroyskar útgæðarhavni. Oljufelgini ætla at brúka Hetland, og seta føroyingar hart imoti bórðum her, so verða tilsvarandi læri smápenngar at loypa av til okkara, tá oljulongurin skal býtast.

Føroyingar hava kanska ikki fylgt nógv væl við, men eg havi so bara oyrta eina umhugsunarverða grundgeving fyrn, at tád kanska kann vera skilgjort hjá føroyingum at seta *spekuliga* á oljuna í næstum. Á oljuáttmálinum í Læraraskúlahøllini í nóvember 1993 varð upplýst, at leysasögur ganga um, at botnfáir í bretska Claire ókinum vestan fyrn Hetland ganga inn um føroyska land grunnsmarkið. Tád mátti

verið skulabetri útgangsstøða í marknaðarsamráðingunum, heldur enn at senda málið til Haag domstólin at avgera, eftirsum domararnir í Haag ikki alitíð synast hava nógv gott skil á, um teir arbeíða hjá einum altyóða dómstóli, ella hjá einum altyóða happa dratti.

Hvi grettir olju-nevndin onki um okkara oljuáttmálinu

Landsstýrið hevur eina oljuáttmálinu sitandi, at geva ráð í oljuáttmálinu, og ein drúgv frágreiðing varð lógd fram á oljuáttmálinu í Læraraskúlahøllini í nóvember 1993. Men tann eini avgerandi spurningurin loysur tád seg hjá føroyingum at seta á oljuna nu, ella er betur at bjóða til seinni verður ikki tikið upp á tungu í frágreiðingini! So ófatuligt tád ljóðar, so hevur Oljuáttmálinu ingarnevndin givið út eina heila bok við alskyns kanningum og frágreiðingum, men grettir ikki orð um tann eina avgerandi spurningin!

Í Læraraskúlahøllini varð hvassliga funnist at hesum. Sum ikki eina ferð fekk onki annað svar enn ein slatur fyrn ein slatur. Tád var tó rætti viðkomandi, sum kendi seg raktan av spurninginum. Tád var deildarstjórin í Danska Orkumálaráðnum, Jørgen Nørregaard, íð sussað eitt mósniðvar. Síðan var tógv um tád. Teir føroysku sibbarnir á ovastu rók purrast vist ikki út, fyrr enn teir fáa fótn í reyvina.

Orkumálaráðið: Sama slanga sum Figgjareftirlitið og Peder Andersen

Bestu ráð okkara í olju spurninginum munnu vera ikki at taka eitt einasta stig afturat, fyrr enn føroyingar hava fingið sær ein álitandi ráðgevara í oljuáttmálinu. Danska Orkumálaráðið man hava spælt sama slangleiklut har, sum fyrr Figgjareftirlitið í bankamálum og síðan Peder Andersen-nevndin í fiskireguleringmálum. Hava vit fyrn neyðini at sigga tád 3 ferðir, aðrenn vit læra tád, at kann danski storkapitalurin fáa nakran fyrnimun av tí, so verða føroyingar fyltur við lygnum frá embættismonnum hjá danska ríkinum. Eitt er at vera góðir fyri, annað er at vera dummgóðtrúgvini! Hvat skal danska orkumálaráðið vita at læra okkum, sum vit ikki nógv betur kunnu fáa at vita frá frændum okkara í Íslandi og aðrastaðni?

Tád er vert at merkja sær útdráðfylgjana, hina ferðina, føroyingar =fingu= sína egnu undirgrund frá Schlutter á sinni. Tád gekk umleið ein vika frá tí, at Føroya lögmaður var kallaður til Danmarkar at =fáa hesa miklu gávu=, til Sjóvinnubankakleppurinn varð hongslaður um hálsin á føroyingum. Og mitt imillum í tí vikuni vóru Schlutter og Elle man á toppundi í London. Har man tann uppskriftin vera avtalað, sum danska Orkumálaráðið síðan hevur fingið føroysku oljuáttmálinu ingarnevndina at hoppa og dansa eftir.

Tád kann ikki annað sigast, enn at danski storkapitalurin hevur fingið góðan vinning av tí risaskuld, sum teir lumpaðu inn á føroyingum í 1980 unum. Teir fingu føroyingar niðurbundnar, og hava síðan í fríði og náðum kunna stólið okkara bankar, og ætla sær nú fiskiriki dómíð og oljuna eisini. Sum tád nu sær út, ætla teir okkum at enda sum ein raktfóður folkaalringur.

Mikkjal Danjalsson